

KİTAP TANITIMI

Aysıt Tansel, *2050'ye Doğru Nüfusbilim ve Yönetim: İşgücü Piyasasına Bakış*, İstanbul: Türkiye Sanayicileri ve İşadamları Derneği (TÜSİAD) ve Birleşmiş Milletler Nüfus Fonu (UNFPA) Yayın No: TÜSİAD-T/2012-11/536.

TÜSİAD ve UNFPA tarafından ortak olarak yayınlanan bu kitap, “2050’ye Doğru Türkiye’de Nüfusbilim ve Yönetim” konulu kitap dizisinin bir parçasıdır. Bu dizideki ilk kitap “2050’ye Doğru Nüfusbilim ve Yönetim: Eğitim, İşgücü Sağlık ve Sosyal Güvenlik Sistemine Yansımalar” başlığını taşımaktadır. Hoşgör ve Tansel (2010) tarafından hazırlanan bu kitap hem Türkçe hem de İngilizce olarak yayınlanmıştır. Kitap bu diziyeye bir giriş mahiyetinde olup temel demografik kavramları da tanıtan bir el kitabı niteliğindedir. Bunun yanı sıra Türkiye’deki demografik değişiklikleri tarihsel bir açıdan ele alarak gelecek 50 yıl için nüfus projeksiyonları sunmaktadır. Bu dizide yayınlanan diğer kitaplar şunlardır. Akın ve Ersoy (2012) sağlık sistemini ele almaktadır. Alper, Değer ve Sayan (2012) sosyal güvenlik (emeklilik) sistemini incelemektedir. Kavak (2010) eğitim sistemini değerlendirmektedir. Bu yazıda tanıtımını yaptığımız kitap ise işgücü piyasasının kapsamlı bir incelemesini sunmaktadır. Bu dizideki kitapların en önemli özelliği 2050 yılına projeksiyonlar sunmalarıdır. Her bir kitap ilgili oldukları konularda günümüzden 2050’ye kadar yıllık projeksiyonlar gerçekleştirip sayısal öngörüler sunmaktadırlar. Örneğin, Kavak (2010) eğitim sistemi ile, Akın ve Ersoy (2012) sağlık sistemi ile, Alper, Değer ve Sayan (2012) sosyal güvenlik sistemi ile ilgili ve Tansel (2012) ise işgücü piyasası ile ilgili 2050 yılına kadar yıllık projeksiyonlar gerçekleştirmişlerdir.

Tanıtımını yaptığımız kitap Türkiye’de işgücü piyasası ile ilgilidir. İşgücü piyasası önemlidir, çünkü yazarın da vurguladığı gibi istihdam, maaş ve ücretler işgücü piyasasında belirlenir ve bu konu tüm toplumu ilgilendirir. İşgücü piyasası için farkındalık yaratmak, gelecekle ilgili öngörüle bulunmak ve bunlara dönük politikalar önermek kitabın amaçları arasındadır. Bu amaçlar dolayısıyla kitabın kamu kurumlarına ve sivil toplum kuruluşlarına yol gösterici olması düşünülmüştür.

Bu kitap aynı zamanda birçok iktisadi, demografik ve işgücü piyasası ile ilgili kuram ve terimleri basit ve anlaşılabilir bir dille anlatıp, tanımlamıştır. Bu yönüyle de faydalı bir kaynaktır. Kitapta verilen bilgilere göre, bütün ülkeler Demografik Fırsat Penceresi veya Demografik Armağan adı verilen süreci ya yaşamışlar ya da önümüzdeki yıllarda yaşayacaklardır. Türkiye’de Demografik Fırsat Penceresi süreci 2010’da başlamıştır ve 2040’ta sona erecektir. Bu sürecin en önemli özelliği çalışma çağındaki nüfusun yüksek sayılara ulaşmasıdır. Kitabın vurguladığı en önemli nokta şöyle özetlenebilir. Demografik fırsat penceresinin yaratacağı büyüme potansiyelinin gerçekleştirilmesi için işgücünün niteliği artırılmalı ve artan işgücüne gerekli istihdam olanakları yaratılmalıdır. Kitap bu aşamada vergi tabanının genişleyeceğini, kamu ve özel tasarrufların artacağını belirtmekte ve böylece eğitim ve sağlık gibi toplumsal konulara ve ekonomik gelişmeye daha fazla yatırım yapılabileceğini ileri sürmektedir. Ancak bunun için yazar, “doğru politikalar geliştirilebilir, uygulanabilir ve çalışma çağındaki nüfusa istihdam yaratılabilirse, daha yüksek üretkenlik ve ekonomik büyüme mümkün olacaktır” demektedir (Tansel, 2012: 38).

Kitap beş bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde kitabın amaçları ve veri kaynakları tanıtılmıştır. İkinci bölümde, nüfus ve ekonomik büyüme ilişkisi, demografik geçiş süreci, Demografik Fırsat Penceresinin sağladığı fırsat ve riskler ele alınmaktadır. Türkiye’de nüfusun yaş yapısı ve gelişimi tarihsel olarak ele alınmakta ve Demografik Fırsat Penceresi yönünden değerlendirilmektedir. Üçüncü Bölümün başlığı “İşgücü Piyasasında Yakın Dönem Eğilim ve Gelişmeler”dir. Bu bölümde Türkiye ekonomisindeki ve işgücü piyasasındaki son dönem gelişmeler özetlenmektedir. İşgücüne katılım, istihdam ve işsizlik ana başlıkları altında, 1988’den beri işgücü piyasasındaki gelişme ve eğilimlere yer verilmektedir. Bu tartışmalarda, cinsiyet, yaş ve eğitim düzeylerine göre dağılımlar ele alınmaktadır. Ayrıca, bu dağılımlar Almanya, Güney Kore ve Yunanistan ile AB-21 ve OECD üyesi ülkeler ile karşılaştırılmaktadır.

Kitapta Türkiye ekonomisinin istihdam yaratma potansiyelinin zayıf olduğu belirtilmekte ve Türkiye’de işgücü üretkenliğinin düşük olduğu ileri sürülmektedir (Tansel, 2012: 61). Gerçekten de işgücü üretkenliği 2010 yılında Türkiye’de 26,3 ABD dolarıyken, OECD ortalaması 43,9 ABD dolarıdır.

Üçüncü bölümde bazı önemli alt başlıklar yer almaktadır. Bu alt başlıklardan bir tanesi kayıt dışı istihdam ve enformel sektördür. Bu bölümün diğer bir alt başlığı ise Türkiye’nin yıllardır önemli bir sorunu olan mevsimlik tarım işçilerine ayrılmıştır. Bu sorun sadece ekonomik olarak değil, insan hakları ve çalışma hakları açısından da önemlidir.

Kitabın dördüncü bölümü “Demografik Değişim Sürecinin İşgücü Piyasasına Yansımaları (2010-2050)” başlığını taşımaktadır. Bu bölümde, 2010-2050 dönemi için işgücü piyasasının ana göstergeleri olan işgücüne katılım, istihdam ve işsizlik

ile ilgili projeksiyonlar üzerinde durulmuştur. Projeksiyonlar çerçevesinde yapılan öngörülerin amacı bu konularla ilgili kurumlara planlama, politika üretme ve strateji geliştirme konularında yardımcı olmaktır. Öngörüler şekil ve tablolar şeklinde beşer yıllık aralıklarla sunulmuştur. Projeksiyonlar düşük, orta ve yüksek eğilimli üç farklı senaryoya göre geliştirilmiştir. Bu kapsamda orta düzey projeksiyona göre Türkiye'nin nüfusu 2050 yılında 99,8 milyona çıkacaktır. Toplam doğurganlık hızı % 1,85'e düşerken, nüfus durağanlaşacaktır. Genç nüfusun toplam içindeki payı azalırken yaşlı nüfusun toplam nüfus içerisindeki payı yükselecektir.

Kitabın son bölümü beşinci bölüm olup "Genel Değerlendirme ve İşgücü Piyasası Politika Önerileri" başlığını taşımaktadır. Bu bölümde işgücü piyasası için politika önerileri yer almaktadır. Kitap eğitimle ilgili dört önemli nokta olduğunu, eğitim politikalarının da bu çerçevede oluşturulması gerektiğini belirtmektedir. Yazar işgücü piyasasında kırılğan gruplar -kadınlar, gençler ve yaşlılar- konusunda politikalar üretilmesi gerekliliği üzerinde durmaktadır. Bilgi ve İletişim Teknolojileri'nin (BİT) istihdam piyasası üzerindeki etkileri bu bölümde ele alınan diğer bir konudur. Başta Çin, Japonya ve Almanya olmak üzere birçok ülkenin teknolojik gelişmeye büyük yatırımlar yaptığına değinilmektedir.

Bu kitap işgücü piyasasının arz yönüyle ilgili olup, işgücü piyasasının talep yönü ve ücretler ve istihdamın oluşması bu kitabın kapsamı dışındadır. Kitap işgücü piyasası arz yönü ile ilgili birçok konuyu Türkiye özelinde herkesin anlayabileceği oldukça yalın bir dille açıklamaktadır. Dolayısıyla nüfus, istihdam, eğitim ve teknoloji konularıyla ilgili her kesime önerilir. Çünkü bu kitap çalışma çağındaki nüfusun, gençlerin, yaşlıların ve kadınların hikayesidir. Bunların dışında bu kitap işverenler, sendikalar, eğitim kurumları, akademisyenler, politika yapıcılar için hem mevcut durumu açıklayıcı, hem de ne yapılması gerektiğini ortaya koyan, yol gösterici bir rehber olarak işlev görmektedir. Ayrıca bu kitabın üniversitelerin ilgili bölümlerinde Türkiye Ekonomisi ve Türkiye işgücü piyasası gibi konular ile ilgili derslerde çok önemli bir yardımcı, kaynak kitap olarak kullanılması önerilir.

Kaynaklar

- AKIN, A. ve ERSOY, K. (2012), *2050'ye Doğru Nüfusbilim ve Yönetim: Sağlık Sistemine Bakış*, İstanbul: Türkiye Sanayiciler ve İşadamları Derneği ve Birleşmiş Milletler Nüfus Fonu. Yayın No: TÜSİAD-T/2012-11/533.
- ALPER, Y., DEĞER, Ç. ve SAYAN, S. (2012), *2050'ye Doğru Nüfusbilim ve Yönetim: Sosyal Güvenlik (emeklilik) Sistemine Bakış*, İstanbul: Türkiye Sanayiciler ve İşadamları Derneği ve Birleşmiş Milletler Nüfus Fonu. Yayın No: TÜSİAD-T/2012-11/535.
- HOŞGÖR, Ş. ve TANSEL A. (2012), *2050'ye Doğru Nüfusbilim ve Yönetim: Eğitim, İşgücü Sağlık ve Sosyal Güvenlik Sistemine Yansımalar*, İstanbul: Türkiye Sanayiciler ve İşadamları Derneği ve Birleşmiş Milletler Nüfus Fonu. Yayın No: TÜSİAD-T/2010-11/505.
- KAVAK, Y.(2010), *2050'ye Doğru Nüfusbilim ve Yönetim: Eğitim Sistemine Bakış*, İstanbul: Türkiye Sanayiciler ve İşadamları Derneği ve Birleşmiş Milletler Nüfus Fonu. Yayın No: TÜSİAD-T/2010-11/506.
- TANSEL, A. (2012), *2050'ye Doğru Nüfusbilim ve Yönetim: İşgücü Piyasasına Bakış*, İstanbul: Türkiye Sanayicileri ve İşadamları Derneği (TÜSİAD) ve Birleşmiş Milletler Nüfus Fonu. Yayın No: TÜSİAD-T/2012-11/536.

Ahmet Ay
Selçuk Üniversitesi
İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi
İktisat Bölümü
Kampüs / Konya
e-mail: ahmetay@selcuk.edu.tr